

2021-01-22

SN/2020:
00560Referens
Maria Isaksson, förvaltningsjuristMottagare
Socialnämnden
Socialdepartementet**Remissvar DS 2020:27 – Efterlevandestöd för barn som får vård eller boende bekostat av det allmänna, S2020/09173, SN/2020:00560****Förslag till beslut**

Socialnämnden i Botkyrka kommun antar förslaget till svar som sitt eget och överlämnar det till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Socialdepartementet har begärt remissvar från Botkyrka kommun gällande ett förslag om att ändra reglerna kring efterlevandestöd. Förslaget innebär i korthet:

- Efterlevandestöd för barn (som betalas ut till vissa barn vars ena förälder avlidit) ska inte betalas ut under den tid barnet vårdas på boende som bekostas av stat eller kommun.
- Kommunen blir uppgiftsskyldiga till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten om vilka barn som vårdas på boende som bekostas av kommunen.

Förslaget innebär en harmonisering till reglerna om underhållsstöd som redan idag behandlas på detta sätt. Socialnämnden håller med utredningen om att de barn som är berättigade till efterlevandestöd och underhållsstöd är i liknande situationer genom att de antingen har en avliden förälder som hade begränsad ekonomisk förmåga, endast har en registrerad förälder eller har en förälder med begränsad ekonomisk förmåga.

Även om förslaget innebär en försämrad situation för de barn som träffas av förslaget anser socialnämnden att förslaget är förenligt med barns bästa eftersom det är i deras intresse att behandlas likvärdigt i likvärdiga situationer.

Uppgiftsskyldigheten till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten innebär viss utökad administration för kommunens räkning, vilket bör lyftas fram i propositionen och beaktas vid bedömning av statsbidrag. Att uppgiftsskyldig-

heten inkräktar på kommunens självbestämmande bedöms proportionerligt utifrån omständigheterna.

Socialnämnden tillstyrker utredningens förslag och anser att det är förenligt med barns bästa.

Ärendet

Socialdepartementet har begärt remissvar från Botkyrka kommun. Kommunledningsförvaltningen har den 21 december 2020 beslutat att ge socialnämnden i uppdrag att till Socialdepartementet inkomma med ett remissvar. Svaret ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 8 mars 2021.

Barn som är folkbokförda i Sverige och som har en eller två föräldrar som avlidit har rätt till efterlevandestöd från staten om den barnpension som den avlidne föräldern arbetat ihop inte uppgår till en viss miniminivå. Enligt nuvarande lagstiftning har de rätt till detta även om de får vård genom boende som bekostas av det allmänna enligt socialtjänstlagen och LSS.

Detta har inneburit en förmånligare tillämpning än motsvarande bestämmelser avseende underhållsstöd, som ett barn får från staten om den förälder som inte bor med barnet inte har tillräckliga inkomster eller om barnet bara har en förälder registrerad. För de barn som får underhållsstöd upphör detta bidrag enligt 106 kap. 8 § socialförsäkringsbalken för de månader som barnet:

1. på statens bekostnad får vård på institution eller annars kost och logi,
2. bor i familjehem eller bostad med särskild service för barn och unga enligt LSS eller
3. vårdas i familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende inom socialtjänsten.

Utredningen föreslår att även efterlevandestöd ska upphöra under de månader som barnet får boende bekostat av stat eller kommun på motsvarande vis.

Förslaget väntas medföra endast mindre besparingar för staten eftersom det är ett förhållandevis litet antal barn som får både efterlevandestöd och vård eller boende som bekostas av stat eller kommun. Syftet med förslaget är främst att harmonisera lagstiftningen avseende efterlevandestöd och underhållsstöd.

För att förslaget ska bli verkkningsfullt föreslås även en uppgiftsskyldighet från kommunen till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten både när vården

inleds och avslutas för att utbetalningarna av underhållsstöd och efterlevandestöd ska kunna stoppas under den tid som vården pågår.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Socialnämndens synpunkter på förslaget

Förslaget kommer att innebära negativa konsekvenser för de barn som idag får efterlevandestöd och vårdas i boende bekostat av stat och kommun. Idag får de barnen både efterlevandestödet och sina omkostnader bekostade av det allmänna. Enligt utredningen är en uppskattning att det rör det sig om ungefär 750 barn i Sverige per år. De negativa konsekvenserna drabbar alltså ett litet antal barn, men det bör lyftas fram att de barn som drabbas är särskilt sårbara då de är barn med sämre ekonomiska förutsättningar än andra barn.

Det framgår tydligt av utredningens förslag att syftet inte är att göra besparingar för staten utan snarare att harmonisera situationen för barn som får efterlevandestöd och underhållsstöd då de ersättningarna bedöms liknande och då skillnaderna mellan ersättningarna inte varit avsiktlig. Socialnämnden håller med utredningen om att de barn som omfattas av efterlevandestöd och underhållsstöd är i liknande situationer genom att de antingen saknar en förälder eller har/har haft en förälder med begränsad ekonomisk förmåga. Även om förslaget innebär en försämrad situation för de barn som träffas av förslaget anser socialnämnden att det är rimligt att båda situationerna behandlas likvärdigt.

Vad gäller den uppgiftsskyldighet till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten som föreslås innebär den precis som utredningen skriver en inskränkning i det kommunala självstyret. Socialnämnden anser att denna inskränkning är godtagbar då den är en förutsättning för att förslaget ska kunna genomföras och tillämpas. Det som socialnämnden vill lyfta fram i relation till detta är dock att den också innebär vissa administrativa kostnader inte bara för Pensionsmyndigheten utan även för kommunen. Detta då en ny rutin behöver införas och då uppgifterna löpande ska lämnas. Även om denna ökade kostnad för kommunens del är mycket begränsad pga. att mycket få barn omfattas bör den lyftas fram i propositionen och beaktas vid utbetalning av statsbidrag.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms ge mycket små ekonomiska konsekvenser för kommunen. De kostnader som uppmärksammas är att förslaget innebär att en ny rutin gällande detta behöver implementeras och löpande utföras samt att det kan vara

något barn i Botkyrka kommun per år som kan behöva ansöka om ekonomiskt bistånd för en liten kostnad som efterlevandestödet annars täckt.

Barnkonsekvensanalys

För de barn som får efterlevandestöd och vård och boendeinsatser från kommun och stat idag innebär förslaget en försämrad situation eftersom de under den period de vårdas blir av med denna ersättning. För det enskilda barnet som får sin situation försämrad är förslaget inte förenligt med dennes bästa, men det ska betonas att det endast är cirka 750 barn i Sverige per år som omfattas av dessa negativa konsekvenser.

För barn generellt är det dock förenligt med deras bästa att barn i likvärdiga situationer behandlas på ett likvärdigt sätt. Att behandla barn i likvärdiga situationer på olika sätt ökar risken för diskriminering och ojämlikhet. Socialnämnden bedömer att den situation som barn som får underhållsstöd och efterlevandestöd befinner sig i är i stort sett likvärdig och utredningens förslag att harmonisera lagstiftningen för de båda situationerna är därför positivt.

Utifrån detta bedömer socialnämnden att utredningens förslag är förenligt med barns bästa. För de enskilda barn som drabbas negativt av förslaget bedöms att de ändå är tillräckligt kompenserade genom att ersättningen endast upphör under den period de får vård och boendeinsatser av stat och kommun och att de under tiden insatserna pågår faktiskt får sina behov tillgodosedda på annat sätt.

Charlotte Lagerkvist
Tf. socialchef

Jennifer Gavin
Verksamhetschef Stöd- och utvecklingsenheten

Expedieras till Socialdepartementet